

<https://doi.org/10.26565/1992-2337-2025-2-25>

УДК 351: 338.1 (477)

Бондаренко Леся Геннадіївна,

аспірантка кафедри публічної політики

навчально-наукового інституту “Інститут державного управління”

Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна,

майдан Свободи, 4, м. Харків, 61022, Україна

e-mail: lesya.kulahina@gmail.com <https://orcid.org/0009-0002-2360-1952>

ВДОСКОНАЛЕННЯ МЕХАНІЗМІВ ВЗАЄМОДІЇ ВЛАДИ ТА ГРОМАДСЬКОСТІ У ВИРІШЕННІ ПРОБЛЕМ ІНКЛЮЗІЇ В УКРАЇНІ

Анотація. В умовах нових викликів, які постали перед українським суспільством з початком повномасштабного вторгнення, погіршення соціально-економічного становища населення та збільшення кількості потенціальних отримувачів соціальних послуг, постає питання необхідності удосконалення системи надання соціальних послуг та професійної взаємодії між надавачами послуг, базуючись на впровадженні інклюзивного підходу. Питання розбудови інклюзивної держави є пріоритетним для сучасного світу і розглядається не тільки з площини підвищення економічного добробуту населення, але, насамперед, спирається на світові стандарти рівних прав та можливостей, залученості громадян до реалізації свого людського потенціалу.

У сучасному підході до проблеми має бути врахована ефективна та постійна взаємодія існуючих органів державного управління, місцевої влади та громадського сектору, як рівноправних учасників процесу «включення» усіх громадян у суспільне життя з рівними правами та можливостями.

У статті представлені конкретні пропозиції та моделі щодо співпраці держави та громадського сектору у процесах розбудови соціально орієнтованої, інклюзивної держави.

Ключові слова: *взаємодія влади та громадськості, інклюзивна політика держави, партнерство, взаємодія, сталий розвиток.*

Постановка проблеми. Нові виклики, які постали перед українським суспільством з початком повномасштабного вторгнення, визначають необхідність для сучасної України адаптуватись до нових реалій, базуючись на впровадженні інклюзивного підходу. Більшість зарубіжних та вітчизняних науковців дотримуються думки, що для прогресивного та сталого розвитку держави недостатньо тільки економічного зростання [3].

Як цитувати: Бондаренко Л. Г. Вдосконалення механізмів взаємодії влади та громадськості у вирішенні проблем інклюзії в Україні. *Державне будівництво*. 2025. № 2 (38). С. 404–414. <https://doi.org/10.26565/1992-2337-2025-2-25>

In cites: Bondarenko, L.G.(2025). Improvement of mechanisms interaction between authorities and public in solving inclusion problems in Ukraine. *State Formation*, no. 2 (38), 404–414. <https://doi.org/10.26565/1992-2337-2025-2-25> [in Ukrainian].

© Бондаренко Л. Г., 2025

This is an open access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution License 4.0

Інклюзивне зростання держави трактується не тільки з площини підвищення економічного добробуту населення, але й базується на світових стандартах «включення», тобто залучення населення до реалізації свого людського потенціалу незалежно від етнічного походження, фізичних можливостей, регіону проживання, статі тощо. Питання розбудови інклюзивного суспільства для багатьох держав сучасного світу є пріоритетним, адже це передумова сталого економічного та соціального розвитку країни. Загальнодержавні та суспільні процеси набувають людину орієнтованого та соціально свідомого спрямування, як результат злагодженої співпраці державного та громадського секторів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми взаємодії державного та громадського секторів досліджували українські та зарубіжні науковці, а саме: Л. Ємельяненко, В. Петюх, К. Дзензелюк, В. Ковальчук, А. Приймак, Є. Соболь, В. Курило, В. Цимбалюк, М. Бублій, Т. Андрійчук, Є. Архипова та інші [1; 3–5; 7–10].

Метою роботи є обґрунтування вдосконалення механізмів взаємодії влади та громадськості у вирішенні проблем інклюзії в публічному управлінні України.

Застосована методологія і методи. У дослідженні було використано такі наукові методи, як систематичний аналіз, узагальнення, порівняння, спостереження, моделювання та інші.

Виклад основного матеріалу. Поняття держави, як політичної влади, у сучасних реаліях не розглядається тільки через призму таких ознак державності, як: територіальні кордони, інститути права, системи органів та установ, закони, порядок суспільних установ тощо. Держава є формою організації співжиття взаємопов'язаних спільнот людей, в якій кожний індивідуум – це особистість.

Вчені, які досліджували аспекти взаємодії влади та громадськості через призму історичного погляду, відмічали той факт, що протягом свого розвитку як держави, взаємодії влади і громадськості, як такої, не існувало. З огляду на історичні аспекти, держава завжди володіла монополією на прийняття та реалізацію стратегій щодо свого розвитку. За роки незалежності в Україні у питанні взаємодії влади та громадськості відбулись позитивні трансформаційні процеси, що призвели до певних зрушень у напрямку формування взаємовигідних та демократичних стосунків між державою та громадянським суспільством. Поступово почала вимальовуватись нова, прогресивна структура взаємовідносин, в якій держава делегує виконання певних рішень громадськості, а громадськість, зі свого боку, відповідно до сфер своїх компетентностей, завдяки своїй відкритості, набутому досвіду та знанням, еволюційно інтегрувалась у загальний процес впливу, законотворчості та державного управління.

У сучасному світі набули актуальності нові стандарти розвитку інклюзивної політики держави, основними принципами яких є толерантність, рів-

ноправність і різноманітність. З огляду на те, що Україна проголошена соціальною державою, це покладає на неї відповідальність за добробут громадян. Нові стандарти підтримуються Конституцією України, громадяни мають право на соціальний захист з урахуванням людино орієнтованого підходу, послуговуючись інклюзивними принципами, які сприяють побудові рівноправного для всіх суспільства.

Світова спільнота визнає, що глобальний сталий розвиток можливий тільки за умови що він побудований на принципах інклюзії [11]. Принципи соціальної інклюзії лежать в основі 17 Цілей Сталого Розвитку в Україні.

Принципи інклюзивного розвитку стають основою нової методології економічного та соціального розвитку сучасної держави, адже спрямовані не тільки на підвищення якості життя, але й на попередження соціального виключення, сприяють самостійності та інтеграції громадян у суспільні процеси. Війна, економічні виклики та демографічні зміни створюють нові та загострюють існуючі соціальні потреби з покладанням більшої відповідальності на місцеві органи влади.

У вирішенні будь-яких соціально значимих питань важливу роль відіграє партнерство між владою та громадськістю, як найвища ступінь взаємодії, адже партнерство передбачає єдність усіх акторів процесу у визначенні спільних поглядів, мети, задач. Партнерство – це не просто співпраця, це рівноправна діяльність заради досягнення спільної цілі. Партнерство між владою та громадськістю є світовою загальноприйнятою практикою співпраці задля розбудови соціально- та людино орієнтованої сучасної держави, в якій враховуються інтереси та потреби кожного індивідуума, а соціальна рівність є «наріжним каменем», на якому будується інклюзивна держава. Механізми взаємодії влади та громадськості включають такі аспекти: організаційний, правовий, політичний, мотиваційний та психологічний. Ці механізми сприяють забезпеченню співдії державних органів влади та громадянського суспільства у подоланні викликів в умовах гібридних загроз.

Механізм держави – система державних організацій, що складається з державних органів, державних підприємств і державних установ, які здійснюють завдання держави і реалізують її функції. Механізм держави є єдиною чітко впорядкованою та організованою системою, що складається з підсистем, які взаємодіють між собою на різних рівнях і характеризують різні напрями і рівні державної діяльності. Механізм держави характеризується єдністю організаційних, нормативно-регулятивних, матеріально технічних, бюджетно-фінансових, ідеологічних та соціально-культурних способів і засобів матеріалізації публічної влади. [2].

Державний механізм не є простою механічною сукупністю його окремих елементів, він являє собою чітко організовану і впорядковану систему, де зміна одного елемента веде до зміни системи в цілому. Загальними рисами для всіх різновидів державних організацій, які входять до складу механізму держави є те, що вони за своєю природою – державні інституції на відміну від самовряд-

них організацій; за їх посередництвом практично виконуються завдання і функції держави; вони утворюються за рішенням держави, уповноважених державних органів і утримуються за рахунок бюджетних коштів [2, том 2, с. 366].

Соціальна спрямованість держави передбачає розширення сфери її втручання в суспільне життя з метою покращення соціального добробуту суспільства. Ключові засади функціонування механізму держави базуються на соціальній спрямованості держави і є органічною складовою демократичної і правової організації суспільства [2]. Механізм держави складається з різноманітних підсистем, вертикальних й горизонтальних зв'язків, що охоплюють різні напрями і види державної діяльності, які, з одного боку, є тісно пов'язаними та узгодженими між собою, а з іншого – диференційованими й відносно автономними.

Система надання соціальних послуг в Україні є комплексною та включає участь органів влади на різних рівнях. Таким чином, у розбудові інклюзивної держави велике значення має взаємодія влади, як регулятора політичного розвитку та життєдіяльності суспільства, і громадськості, як повноцінного партнера влади.

Взаємодія між суб'єктами системи відбувається на горизонтальному та вертикальному рівнях. Державні інституції виконують завдання і функції держави, утворені за рішенням держави, наділені владними повноваженнями та утримуються за рахунок бюджетних коштів.

Суб'єкти:

- центральні органи виконавчої влади (Міністерство соціальної політики, Національна соціальна сервісна служба);
- місцеві органи виконавчої влади (обласні та районні державні адміністрації);
- органи місцевого самоврядування (обласні, районні, міські, селищні, сільські ради та їх виконавчі органи);
- комунальні, громадські та приватні надавачі соціальних послуг.

Міністерство соціальної політики забезпечує формування та реалізацію державної політики у сфері соціальної політики, встановлює стандарти, надає методичну підтримку.

Задачі Міністерства соціальної політики України:

- формування державної політики: впровадження законодавчих ініціатив, розробка та впровадження нормативно-правових актів та державних стандартів надання соціальних послуг;
- координація та методологічне забезпечення: надання методичних рекомендацій та координація діяльності інших суб'єктів системи;
- моніторинг та контроль: здійснення загального моніторингу та контролю за дотриманням законодавства у сфері соціальних послуг;
- фінансування: розробка механізмів фінансування соціальних послуг, розподіл субвенцій та державних цільових програм;
- міжнародна співпраця.

Національна соціальна сервісна служба:

- здійснює державний контроль за дотриманням законодавства;
- координує діяльність місцевих органів влади та надавачів послуг;
- здійснює методичну допомогу;
- проводить аналіз та моніторинг;
- бере участь у нормотворчості.

Уповноважені органи на місцевому рівні представляють обласні та районні державні адміністрації (ОДА і РДА) та органи місцевого самоврядування (ОМС).

Обласні та районні державні адміністрації забезпечують реалізацію державної політики на обласному та районному рівнях, відповідають за організацію, координацію, моніторинг та контроль за якістю та доступністю соціальних послуг у регіонах, відповідають за розробку, планування та обласних/районних програм соціального захисту.

Органи місцевого самоврядування реалізують політику «на місцях», враховуючи специфіку громади, впроваджують та фінансують соціальні послуги через комунальні установи (наприклад, територіальні центри соціального обслуговування), здійснюють оцінку потреб населення у соціальних послугах на рівні громади, залучають надавачів шляхом залучення громадських, благодійних та приватних організацій, забезпечують фінансування соціальних послуг за рахунок місцевих бюджетів.

Горизонтальна взаємодія між владою та громадськістю здійснюється на основі нормативно-правової бази, інформаційно-комунікаційної стратегії, партнерству (соціальне замовлення, підтримка соціальних проєктів) та громадський моніторинг діяльності органів влади. Горизонтальна взаємодія між владою та громадськістю здійснюється за рахунок, по-перше, інформування, що включає роз'яснювальну роботу у засобах масової інформації, соціальні медіа, розповсюдження інформаційних буклетів, брошур, проведення прес-конференцій та інших комунікативних заходів, проведення фокус-груп тощо). Робота у цьому напрямку сприяє пропагуванню інклюзивних цінностей у суспільстві та розбудові підтримуючого середовища для усіх членів громади. По-друге, консультування (вивчення громадської думки, громадські слухання, дорадчі комітети, інші форми консультування).

Модель ефективної взаємодії влади та громадськості повинна відповідати сучасним демократичним процесам, сприяти зміцненню та масштабуванню ролі громадянського суспільства, моніторингу та експертної оцінки та активну участь неурядових організацій у державотворчих процесах.

Важливим фактором у процесі взаємодії влади та громадськості є налагодження зворотного зв'язку з метою об'єктивного висвітлення соціально-політичних процесів, що відбуваються у суспільстві, це сприятиме швидкому реагуванню державних установ на суспільні тенденції, а громадськості дасть змогу брати активну участь у процесах прийняття публічних рішень.

Вертикальна взаємодія між владою та громадськістю у сфері реалізації соціальних проєктів передбачає чітку структуру та ефективну, постійну співпрацю існуючих органів державного управління, місцевої влади та громадського сектору, як рівноправних акторів у вирішенні питань «включення» усіх громадян у суспільне життя з рівними правами та можливостями.

Горизонтальна взаємодія здійснюється між органами місцевого самоврядування (далі ОМС): обмін досвідом, спільні проєкти, регіональні ініціативи. Взаємодія між надавачами соціальних послуг різних форм власності: у межах соціального замовлення, органи місцевого самоврядування замовляють послуги у недержавних надавачів через конкурсні процедури; у межах державно-приватного партнерства (реалізація спільних проєктів та ініціатив для розширення переліку та покращення якості послуг); у межах грантової підтримки (фінансування проєктів громадських та благодійних організацій); здійснення контролю за якістю послуг, що надаються суб'єктами взаємодії незалежно від форм власності.

Ключові аспекти інклюзивного підходу у соціальному та економічному розвитку держави передбачають відповідальність органів місцевої влади за системний збір та аналіз даних про проблеми та потреби населення на рівні громади, району, області, ОМС відповідальні за систематизацію цієї інформації. Органи влади у місцевих громадах формують пріоритети та стратегії розвитку соціальних послуг на основі виявлених потреб, здійснюють моніторинг демографічної ситуації, рівня бідності, статистики соціальних (інклюзивних) проблем (наприклад, випадки насильства у громадах, потреби осіб з числа дітей-сиріт, осіб з інвалідністю), розробка місцевих та регіональних програм соціального захисту та надання інклюзивних послуг.

Влада здійснює планування та затвердження фінансування на соціальні послуги в державному та місцевих бюджетах:

- Запровадження та розвиток механізмів закупівлі соціальних послуг у недержавних надавачів на конкурсній основі.
- Впровадження диференційованої плати за соціальні послуги (з урахуванням платоспроможності отримувачів), що дозволить вивільнити бюджетні кошти для найбільш вразливих категорій населення.
- Залучення додаткових джерел фінансування: співпраця з міжнародними донорами, залучення коштів через прозорі механізми благодійних внесків.

Основні засади функціонування системи надання послуг населенню включають такі важливі аспекти як: оцінка потреб та індивідуальний підхід. Якісно проведена оцінка потреб дає розуміння чіткої картини про соціальні проблеми та потреби населення на рівні громади, району, області, а відтак створюють законодавчі та методичні передумови, які гарантують застосування індивідуального підходу до кожного отримувача послуг. «Людський фактор» з позицій широкого гуманістичного підходу покликаний привести до певної переоцінки співвідношення об'єктивних і суб'єктивних факторів у системі управління суспільством на користь останнього. [2, том 2, с. 367].

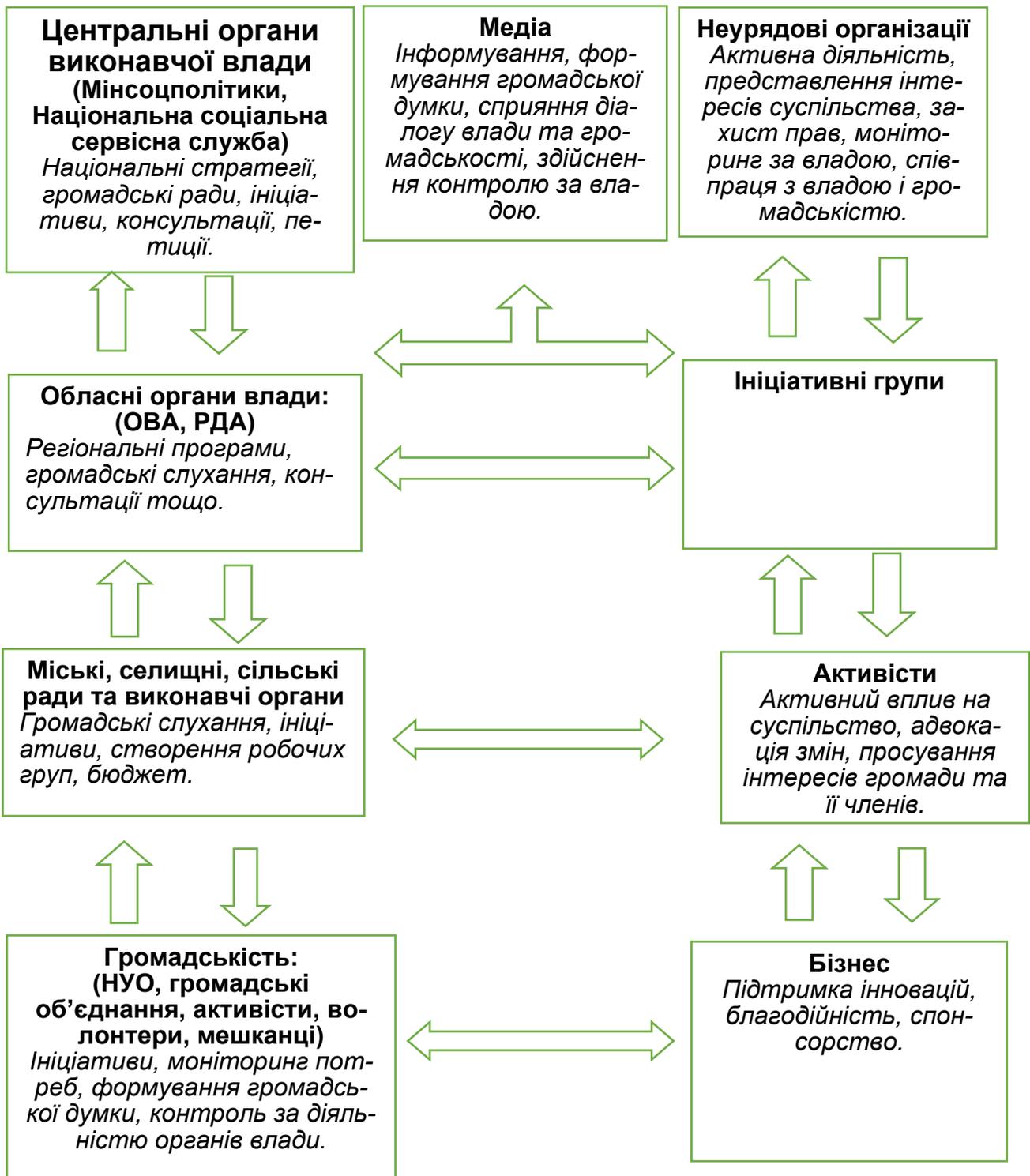

Рисунок. Взаємодія влади та громадськості щодо реалізації інклюзивної політики в державі.

Figure. Interaction between authorities and the public regarding the implementation of inclusive policies in the state.

У плануванні та проведенні цієї роботи надважливою є роль влади, а саме мультидисциплінарний підхід, який полягає у створенні та координації механізмів міжвідомчої взаємодії для забезпечення комплексного вирішення проблем. Важливими кроками є формування міжвідомчих комісій/груп на різних рівнях (громада – район – область) для розгляду складних випадків, розробка спільних протоколів взаємодії між соціальними службами, медичними закладами, освітніми установами, правоохоронними органами, забезпечення обміну інформацією (з дотриманням конфіденційності) між фахівцями різних відомств, що працюють з однією особою/сім'єю, а також організація спільних навчань та тренінгів для фахівців різних сфер, щоб підвищити їхню спроможність працювати в команді.

Органи влади є головними відповідальними за розробку, впровадження та контроль дотримання стандартів якості соціальних послуг. У компетенції влади входить:

- розробка та затвердження державних стандартів соціальних послуг, які є обов'язковими для всіх надавачів;
- ведення Державного реєстру надавачів та отримувачів соціальних послуг, що забезпечує прозорість та підзвітність;
- ліцензування певних видів соціальних послуг;
- моніторинг та оцінка якості послуг;
- вимоги до кваліфікації персоналу.

Основними засадами функціонування системи надання соціальних послуг є превентивність (вчасне реагування) та відповідність потребам: послуги мають відповідати потребам та бути релевантними. Важливим аспектом функціонування системи є комплексність надання соціальних послуг, завершеність циклу від виявлення потреби до інтеграції, повна взаємодія суб'єктів надавачів послуг із забезпеченням державних гарантій та демонополізації, тобто повною підтримкою рівного доступу усіх надавачів, незалежно від форми власності, дотримуючись єдиних вимог та прозорої підзвітності.

Як і будь-який інший управлінський процес, правове регулювання спрямоване на досягнення своєї мети – якісного впорядкування суспільних відносин. У цьому процесі важливу роль відіграють правові механізми, які є комплексними взаємопов'язаними юридичними засобами об'єктивованими на нормативному рівні, вони є необхідними та достатніми для досягнення певної мети. Механізм правового регулювання відіграє роль своєрідного юридичного «мосту», що поєднує інтереси суб'єктів з практикою їх реалізації, доводить процес державного управління до логічного результату. [2, том 2, с. 379].

Цінності та принципи взаємодії влади та громадськості:

- Відкритість (доступність на етапі підготовки).
- Прозорість (забезпечення доступу до інформації, роз'яснення політики державної влади).
- Компетентність (дотримання стандартів та професіоналізму).

- Професіоналізм фахівців, які залучені у взаємодію та прийняття рішень,
- Неупередженість (толерантне ставлення до різних політичних поглядів та демонстрації толерантної поведінки до різних соціальних груп).
- Підтримка двосторонньої комунікації (розвиток діалогу з різними групами суспільства).
- Послідовність (планування взаємодії з послідовною перспективою на довготривалу співпрацю).
- Добросесність (дотримання етичних норм та вимог законодавства).

Висновки з даного дослідження та перспективи подальших досліджень.

Система уповноважених органів влади та надавачів соціальних послуг в Україні є багатогранною та охоплює різні рівні управління. Ефективне функціонування системи залежить від злагодженої взаємодії між усіма її суб'єктами, а подальше вдосконалення законодавчої бази, розвиток муніципальних соціальних послуг, підтримка недержавного сектору, підвищення професіоналізму кадрів та створення умов їх залучення в професію, впровадження інноваційних підходів у наданні соціальних послуг.

Незважаючи на існуючі виклики, пов'язані з гібридними загрозами та умовами воєнного стану (недостатнє фінансування, різний рівень розвитку громад, дефіцит кадрів, бюрократія тощо), розвиток інклюзивної (соціально орієнтованої держави) має наявні перспективи в Україні. Про це свідчить стрімке зростання соціального замовлення, розвиток соціальних підприємств та державно-приватного підприємництва, посилення ролі громади, активізація місцевих ініціатив, розвиток електронних реєстрів та послуг, підвищення стандартів якості тощо.

Забезпечення доступних, якісних та ефективних соціальних послуг сприяє соціальній інтеграції, підвищенню якості життя населення України, а відтак практичним змінам у системі розбудови інклюзивної держави.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Гладищук А. М. та ін. На шляху до інклюзії: соціальна робота з дітьми з інвалідністю та їхніми сім'ями. Житомир, ТОВ «505», 2024.
2. Енциклопедія державного управління : у 8 т. / Нац. акад. держ. упр. при Президенті України; наук.-ред. колегія : Ю. В. Ковбасюк та ін. Київ : НАДУ, 2011. Т. 2: Методологія державного управління / наук.-ред. колегія: Ю. П. Сурмін, П. І. Надолішній та ін. 2011. 692 с.
3. Ємельяненко Л. М., Петюх В. М., Дзензелюк К. В. Інтегральна оцінка інклюзивного розвитку в Україні на національному та місцевому рівнях. *Економіка та держава*. 2019. № 6. С. 4–10. <https://doi.org/10.32702/2306-6806.2019.6.4>
4. Миронова С. П., Платаш Л. Б. Інституційні та особистісні аспекти впровадження в Україні / за ред. С. П. Миронової, Л. Б. Платаш. Соціальна та освітня інклюзія: історія, сучасність, перспективи розвитку: колективна монографія у 2 частинах. Частина 1. Чернівці: «Технодрук». 2021. 352 с.
5. Поліщук В., Горішна Н., Слозанська Г. та ін. Соціальна робота з різними категоріями населення у територіальній громаді: українські реалії та міжнародний досвід: колективна монографія. Тернопіль : Осадца Ю.В., 2018. 221 с.

6. Про соціальні послуги : Закон України від 17 січня 2019 р. № 2671-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2671-19#Text>
7. Савельчук І. Б. Підготовка соціальних працівників в інноваційному освітньому середовищі університету : монографія. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка. 2019. 375 с.
8. Семигіна Т. В., Пожидаєва О. В. Формування компетентностей соціальних працівників: міжнародна та локальна практика. Репрезентація освітніх досягнень, мас-медіа та роль філології у сучасній системі наук. <https://doi.org/10.36074/rodmmrfssn.ed-1.05>
9. Семигіна Т. В. Формування інклюзивного середовища у громаді: ролі та компетентності соціальних працівників. Матеріали конференцій МЦНД, (21.02.2025). Запоріжжя, 2025. С. 56–64. <https://archives.mcnd.org.ua/index.php/conference-proceeding/article/view/587>
10. Спіріна Т., Лунь К. Надання інтегрованих соціальних послуг в Україні: міждисциплінарний підхід. *Науковий журнал «Інноваційна педагогіка»*. 2021. С. 215–218. <https://doi.org/10.32843/2663-6085/2021/40.45>
11. Як ООН підтримує Цілі сталого розвитку в Україні. URL: <https://ukraine.un.org/uk/sdgs>

Стаття надійшла до редакції 28.10.2025 р.

Стаття рекомендована до друку 01.12.2025 р.

Опубліковано 30.12.2025 р.

Bondarenko L. G.,

*Postgraduate Student at the Department of Public Policy,
Education and Research Institute of Public Administration
of V. N. Karazin Kharkiv National University,
4 Svobody Sq., Kharkiv, 61022, Ukraine*

e-mail: lesya.kulahina@gmail.com <https://orcid.org/0009-0002-2360-1952>

IMPROVEMENT OF MECHANISMS INTERACTION BETWEEN AUTHORITIES AND PUBLIC IN SOLVING INCLUSION PROBLEMS IN UKRAINE

Annotation. In the context of new challenges that have arisen for Ukrainian society with the beginning of a full-scale invasion, the deterioration of the socio-economic situation of the population and the increase in the number of potential recipients of social services, the question arises of the need to improve the system of providing social services and professional interaction between service providers, based on the implementation of an inclusive approach. The issue of building an inclusive state is a priority for the modern world and is considered not only from the perspective of increasing the economic well-being of the population, but, first of all, is based on world standards of equal rights and opportunities, and the involvement of citizens in the realization of their human potential.

The modern approach to the problem should take into account the effective and constant interaction of existing state administration bodies, local authorities, and the public sector, as equal participants in the process of «inclusion» of all citizens into public life with equal rights and opportunities.

The article presents specific proposals and models for cooperation between the state and the public sector in the processes of building a socially oriented, inclusive state.

Keywords: *Interaction between government and the public, inclusive state policy, partnership, interaction, sustainable development.*

REFERENCES

1. Gladyshchuk, A.M. (2024). *Towards inclusion: social work with children with disabilities and their families*. Zhytomyr: TOV «505» [in Ukrainian].
2. Surmin, Yu.P. & Nadolishny, P.I. (Eds.). (2011). Methodology of public administration. *Encyclopedia Public Administration, vol. 2, 692* [in Ukrainian].
3. Yemelianenko, L.M. & Petiuh, V.M. & Dzenzeliuk, K.V. (2019). Integral assessment of inclusive development in Ukraine at the national and local levels. *Economy and state, 3, 4–10* [in Ukrainian]. <https://doi.org/10.32702/2306-6806.2019.6.4>
4. Myronova, S.P., & Platash, L.B. (Eds.). (2021). Institutional and personal aspects of implementational in Ukraine. *Social and educational inclusion: history, present, development prospects, vol. 2, 352*. Chernivtsi: «Technodruk» [in Ukrainian].
5. Polishchuk, V. & Gorishna, N. & Slozanska, G. et al. (2018). Social work with different categories of the population in the territorial community: Ukrainian realities and international experience. Ternopol: Osadtsa Yu.V. [in Ukrainian].
6. The Law of Ukraine «On Social Services», 17.01.2019 № 2671-VIII (n.d). zakon.rada.gov.ua. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2671-19#Text> [in Ukrainian].
7. Savelchuk, I.B. (2019). Training social workers in an innovative educational environment of the university. Zhytomyr: ZhDU Ivan Franko [in Ukrainian].
8. Semygina, T.V. & Pozhydaieva, O.V. (2020). Formation of social workers competencies: international and local practice. Representation of educational achievements, mass media and the role of philology in the modern system of sciences. <https://doi.org/10.36074/rodmmrfsn.ed-1.05> [in Ukrainian].
9. Semygina, T.V. (2025). Creating an inclusive environment in the community: the roles and competencies of social workers. URL: <https://archives.mcnd.org.ua/index.php/conference-proceeding/article/view/587> [in Ukrainian].
10. Spirina, T., & Lun, K. (2021). Provision of integrated social services in Ukraine: an interdisciplinary approach. *Innovative pedagogy, 40, 215–218*. <https://doi.org/10.32843/2663-6085/2021/40.45> [in Ukrainian].
11. How the UN supports the Sustainable Development Goals in Ukraine. URL: <https://ukraine.un.org/uk/sdgs> [in Ukrainian].

The article was received by the editors 28.10.2025.

The article is recommended for printing 01.12.2025.

Published 30.12.2025.